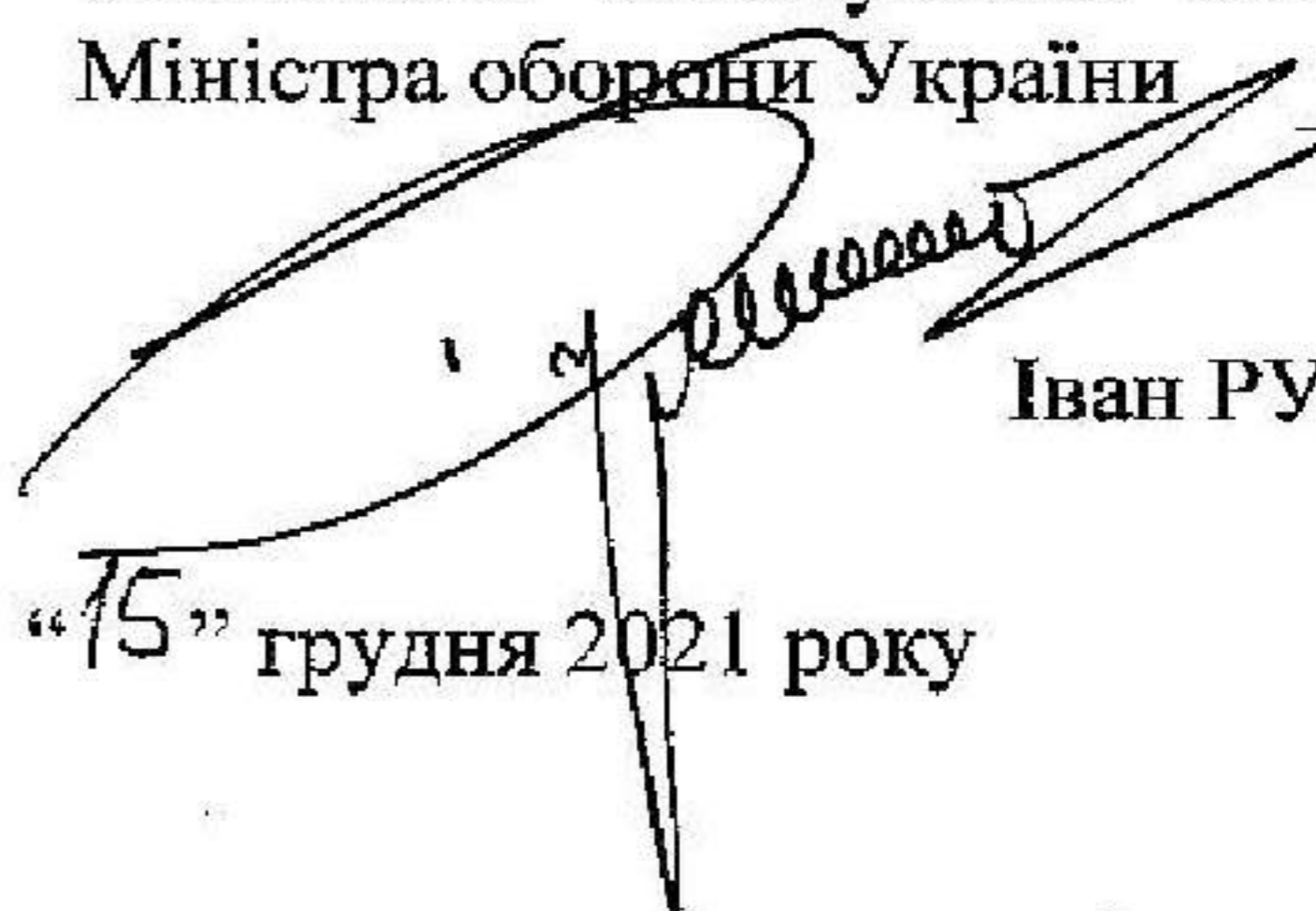

Затверджую
Тимчасово виконуючий обов'язки
Міністра оборони України

Іван РУСНАК

“15” грудня 2021 року

**Політика
Міністерства оборони України у сфері військової освіти**

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Реалізація стратегічного курсу України на інтеграцію в євроатлантичний безпековий простір та набуття членства в НАТО, сучасний етап розвитку Збройних Сил України, необхідність забезпечення їх та інших складових сил оборони вмотивованим, професійним і освіченим особовим складом потребують формування єдиних поглядів щодо розвитку військової освіти, регулювання процесів, цілей та її спроможностей, тобто визначення політики Міністерства оборони у сфері військової освіти (далі – Політика).

Правову основу Політики складають Конституція України та закони України, Стратегія національної безпеки України, затверджена Указом Президента України від 14 вересня 2020 року № 392/2020, Стратегія воєнної безпеки України, затверджена Указом Президента України від 25 березня 2021 року № 121/2021, Стратегічний оборонний бюлетень України, затверджений Указом Президента України від 17 вересня 2021 року № 473/2021, Річна національна програма під егідою Комісії Україна – НАТО на 2021 рік, затверджена Указом Президента України від 11 травня 2021 року № 189/2021, План пріоритетних дій Уряду на 2021 рік, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 березня 2021 року № 276-р, наказ Міністерства оборони України від 29 грудня 2020 року № 497 “Про введення в дію рішення колегії Міністерства оборони України”, наказ Міністерства оборони України від 14 серпня 2020 року № 283 “Про організацію виконання окремих заходів оборонної реформи на середньострокову перспективу”, інші законодавчі та нормативно-правові акти з питань національної безпеки і оборони, які регулюють функціонування системи військової освіти.

Політика Міністерства оборони України у сфері військової освіти – сукупність принципів, напрямів, форм та методів діяльності органів військового управління, вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти, закладів фахової передвищої військової

освіти, спрямованих на розвиток військової освіти як інтегрованої до державної системи освіти, яка функціонує на засадах єдиної законодавчої та нормативно-правової бази, національних стандартах та стандартах держав-членів НАТО.

2. ПРОБЛЕМИ У СФЕРІ ВІЙСЬКОВОЇ ОСВІТИ, ЯКІ ПОТРЕБУЮТЬ РОЗВ'ЯЗАННЯ

Потреба суттєвих змін у сфері військової освіти зумовлена необхідністю забезпечення безперервного професійного розвитку військових фахівців упродовж військової кар'єри (службової діяльності) для набуття оперативних (бойових, спеціальних) спроможностей виконувати завдання оборонного планування, застосування Збройних Сил України, спільних дій у складі об'єднаних органів військового управління, а також їх сумісності з підрозділами збройних сил держав-членів НАТО до виконання спільних бойових завдань.

Аналіз нинішнього стану системи військової освіти, а також світових тенденцій та досвіду провідних країн-членів НАТО щодо розвитку військової освітньої галузі в умовах змін форм, методів і засобів ведення бойових дій та збройної боротьби засвідчує про наявність низки проблем і стримуючих чинників ефективного функціонування системи військової освіти що зумовлені, здебільшого, новими викликами, які постали перед суспільством, державою, Збройними Силами України і на які потрібно адекватно реагувати.

До основних причин виникнення цих проблем варто віднести:

недосконалий процес прогнозування розвитку системи військової освіти, незавершеність розроблення законодавчих та нормативно-правових актів з питань розвитку, удосконалення та функціонування системи військової освіти на середньострокову та довгострокову перспективу в контексті забезпечення національної безпеки України та захисту її національних інтересів з урахуванням досвіду країн-членів НАТО;

неповна відповідність змісту військової освіти сучасному досвіду бойової та оперативної підготовки військ (сил), їх застосуванню у війнах, локальних конфліктах, антитерористичних і міжнародних операціях з підтримання миру та безпеки, стандартам країн-членів НАТО;

якість освітнього процесу у вищих військових навчальних закладах, військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти, закладах фахової передвищої військової освіти не у повній мірі відповідає передовим технологіям сучасності, повільно впроваджуються сучасні інформаційні, інформаційно-комунікаційні, інтерактивні, особистісно-орієнтовані педагогічні технології і технології дистанційного навчання, зокрема в рамках виконання Програми НАТО "Удосконалення військової освіти" (DEEP);

відсутність централізованої підготовки офіцерського складу оперативного та стратегічного рівнів для складових сил оборони;

недостатній рівень підготовки науково-педагогічних (педагогічних) працівників і інструкторів вищих військових навчальних закладів, військових

навчальних підрозділів закладів вищої освіти, закладів фахової передвищої військової освіти та навчальних центрів (далі – військові навчальні заклади) для викладання за навчальними програмами, який відповідає потребам інтеграції в НАТО;

недосконалість організаційно-штатної структури військових навчальних закладів та невідповідність їх динаміці розвитку Збройних Сил України;

недостатній рівень практичної підготовки випускників військових навчальних закладів, їх відповідальності за прийняття управлінських рішень для виконання функціональних обов'язків за посадою;

система вивчення іноземних мов військовослужбовцями не у повній мірі забезпечує достатній рівень володіння іноземними мовами для ефективної участі в заходах міжнародного оборонного співробітництва, міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки, впровадження стандартів та процедур НАТО;

недієва система відповідальності замовників та військових навчальних закладів за якість підготовки здобувачів військової освіти, реалізацію законодавчо закріплених вимог щодо внутрішнього та зовнішнього забезпечення і гарантування якості освіти та освітньої діяльності;

недостатнє забезпечення освітнього процесу новими, сучасними зразками озброєння і військової техніки, тренажерами, навчально-тренувальними системами, комплексами, лабораторіями, центрами моделювання.

Враховуючи наведене, подальший розвиток військової освіти вимагає її оновлення, застосування нових підходів до формування її структури та змісту, що дозволить забезпечити ефективну планомірну реалізацію закріпленого Конституцією України стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Організації Північноатлантичного договору, забезпечити Збройні Сили України вмотивованим, професійним і освіченим особовим складом.

3. ОПИС ПОЛІТИКИ МІНІСТЕРСТВА ОБОРОНИ УКРАЇНИ У СФЕРІ ВІЙСЬКОВОЇ ОСВІТИ

Місія Політики – розвиток системи військової освіти, яка б створювала можливості для формування творчо мислячих військових фахівців, що володіють навичками ведення бойових дій (операцій), практичного та етичного застосування підрозділів, військових частин та угруповань військ Збройних Сил України та інших складових сил оборони, здатних ефективно виконувати службові обов'язки за посадовим призначенням під час проведення спільних операцій в сучасних умовах.

3.1 Основні завдання розвитку військової освіти

Візія. Розвиток системи військової освіти забезпечує підготовку військових фахівців-лідерів із високим рівнем професіоналізму, компетентності, інтелектуального розвитку, загальної та військово-професіональної культури,

здатних з високою ефективністю виконувати поставлені завдання щодо оборони України, розвитку власної творчої індивідуальності, наполегливого самостійного засвоєння нових знань протягом військової служби, прийняття оптимальних обґрунтованих рішень в нестандартних умовах.

Військова освіта орієнтована на конкретні потреби і завдання функціональної сфери, забезпечення постійного підвищення рівня професійної підготовки та кваліфікації військових фахівців, що вимагає застосування нових підходів до формування змісту військової освіти з метою досягнення високого рівня операційної сумісності, міжвідомчої взаємодії та координації під час планування і проведення спільних операцій на рівні об'єднаних штабів за стандартами та процедурами НАТО.

Розвиток військової освіти передбачає її професіоналізацію, інтеграцію органів управління військовою освітою, мережі військових навчальних закладів, діючих стандартів освіти (професійних стандартів), законодавчої та нормативно-правової бази в єдиний комплекс складових системи військової освіти для забезпечення сил оборони військовими фахівцями.

Професіоналізація військової освіти передбачає побудову сучасної моделі професійної військової освіти, що забезпечує підготовку військових фахівців на основі їх безперервного професійного розвитку, враховує загальні тенденції розвитку системи національної та міжнародної безпеки, зміни принципів та методів ведення збройної боротьби, нові вимоги до якості військової освіти на основі стандартів НАТО й залишається невід'ємною складовою освіти України. Професійна військова освіта культивує розвиток військового лідера шляхом надання широкого спектру професійних знань та розвитку креативного мислення упродовж всієї військової кар'єри.

Інтеграція в єдиний комплекс складових системи військової освіти передбачає міжвідомчу координацію підготовки військових фахівців з питань оборони, централізовану підготовку офіцерського складу оперативного та стратегічного рівнів для Збройних Сил України та інших складових сил оборони, оновлення діючих стандартів (професійних стандартів) освіти, оптимізацію мережі військових навчальних закладів та їх структури, нормативно-правове забезпечення зазначених заходів.

Політика у сфері військової освіти ґрунтується на інтеграції військової освіти до державної системи освіти та спрямована на визначення пріоритетних напрямів розвитку військової освіти, розвиток її спроможностей, що забезпечують здобуття у військових навчальних закладах необхідних освітніх ступенів, рівнів військової освіти (підготовки), перепідготовку та підвищення кваліфікації військових фахівців.

3.2 Основні принципи політики у сфері військової освіти:

законність, демократичність, ефективність, відкритість, цілісність, послідовність, адаптивність, передбачуваність, оперативність, прозорість, доброчесність і відповідальність;

інтегрованість системи військової освіти України в європейський військово-освітній простір;

гнучкість та прогностичність системи військової освіти з урахуванням засад державної політики у военній сфері, сфері оборони і військового будівництва;

забезпечення якості військової освіти та якості освітньої діяльності;

безперервність та послідовність (наступність) військової освіти (підготовки) упродовж військової кар'єри;

пріоритетність військово-професійної спрямованості та національно-патріотичного виховання військових фахівців в освітній діяльності військових навчальних закладів, формування у військовослужбовців загальнолюдських цінностей;

випереджувальний характер підготовки військових фахівців відносно потреб розвитку Збройних Сил України;

врахування сучасних принципів застосування Збройних Сил України, інших складових сил оборони, національних стандартів військової освіти та стандартів держав-членів НАТО;

інтеграція освітнього процесу з науковою, науково-технічною та інноваційною діяльністю;

незалежність здобуття військової освіти від впливу політичних партій, громадських та релігійних організацій;

рівність можливостей усіх громадян щодо отримання військової освіти, зокрема забезпечення гендерної рівності;

органічний зв'язок функціонування військових навчальних закладів з діяльністю військ (сил);

автономність військових навчальних закладів та їх відповідальність за якість підготовки військових фахівців.

3.3 Пріоритетні напрямки розвитку військової освіти:

формування кадрового потенціалу Збройних Сил України та інших складових сил оборони, створення необхідних передумов для гарантованого комплектування їх особовим складом, спроможним ефективно виконувати службові обов'язки за посадовим призначенням в умовах мирного та воєнного часу;

удосконалення нормативно-правового регулювання законодавства України з питань військової освіти;

створення багаторівневої системи професійної військової освіти відповідно до стандартів НАТО, кращих вітчизняних та закордонних практик, формування нового стилю військового лідерства на основі євроатлантичних принципів;

досягнення сумісності структури професійної військової освіти для підготовки військових фахівців Збройних Сил України, інших складових сил оборони з відповідними структурами держав-членів НАТО;

удосконалення структури управління військовою освітою, підпорядкованості військових навчальних закладів та розмежування відповідальності між органами військового управління, підвищення рівня їх відповідальності за зміст та результати підготовки військових фахівців;

забезпечення спільної підготовки офіцерського складу оперативного та стратегічного рівня Збройних Сил України, інших складових сил оборони, уточнення вимог до змісту військової освіти з метою набуття військовими фахівцями нових компетентностей з підготовки і застосування військ (сил) у складі об'єднаних сил, виконання заходів оборонного планування, операційної сумісності на основі стандартів, прийнятих у збройних силах держав-членів НАТО;

забезпечення (швидке нарощування чисельності особового складу з рівнем знання іноземних мов) досягнення знань іноземної мови на рівні не нижче СМР 2 (Level-2), "Функціональний" за стандартом НАТО STANAG 6001 особами офіцерського, сержантського (старшинського) складу та працівників ЗСУ в обсягах необхідних для впровадження політик і стандартів НАТО в діяльність усіх ланок органів військового управління та проходження служби (роботи) у міжнародних організаціях, участі у багатонаціональних військових навчаннях, заходах міжнародного оборонного співробітництва, міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки та навчання за кордоном;

приведення організаційно-штатних структур військових навчальних закладів, їх матеріально-технічної бази у відповідність до мети та змісту військової освіти;

запровадження оновлених освітніх програм підготовки військових фахівців з урахуванням досвіду бойових дій, методики підготовки, принципів і стандартів НАТО та кращих національних традицій;

приведення рівня підготовленості науково-педагогічних (педагогічних) працівників, інструкторського складу до мети та змісту професійної військової освіти;

впровадження сучасних інформаційних, інформаційно-комунікаційних, інтерактивних, особистісно-орієнтованих педагогічних технологій, технологій дистанційного навчання;

забезпечення освітнього процесу новими, сучасними зразками озброєння і військової техніки, тренажерами, навчально-тренувальними системами, комплексами, лабораторіями, центрами моделювання;

розширення партнерської співпраці між військовими навчальними закладами України та військовими навчальними закладами країн-членів НАТО;

впровадження інституційного аудиту професійної військової освіти;
забезпечення якості військової освіти, персональної відповідальності стейкхолдерів за провадження освітньої діяльності.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ

Система військової освіти трансформована на основі принципів і стандартів НАТО.

Професійний розвиток керівного складу усіх ланок здійснюється через освіту, підготовку, досвід, самовдосконалення і забезпечує Збройні Сили України та інші складові сил оборони професійним та вмотивованим особовим складом.

Створено систему військової освіти яка інтегрована до державної системи освіти і функціонує на засадах єдиної законодавчої та нормативно-правової бази, стандартах держав-членів НАТО й спрямована на забезпечення здобуття відповідних ступенів освіти та рівнів військової освіти у вищих військових навчальних закладах, військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти, закладах фахової передвищої військової освіти, створюючи умови для процесу безперервного навчання та кар'єрного зростання військових фахівців.

Удосконалено багаторівневу систему професійної військової освіти, як складову системи військової освіти, що забезпечує формування нового стилю військового лідерства на основі євроатлантичних принципів, відповідно до стандартів НАТО, кращих вітчизняних та закордонних практик.

Створено єдину уніфіковану систему підготовки персоналу для сил оборони з урахуванням досвіду держав-членів НАТО, забезпечено централізовану підготовку особового складу сил оборони оперативного та стратегічного рівнів.

Здійснено перехід на програми, сумісні з програмами закладів освіти держав – членів НАТО та держав – партнерів НАТО.

Створена система вивчення іноземних мов забезпечує безперервний розвиток іншомовної компетентності військовослужбовців Збройних Сил України під час службової діяльності (роботи), сформовано стійку позитивну внутрішню мотивацію військових фахівців щодо вивчення іноземних мов.

Досягнуто сумісність структури та змісту професійної військової освіти з відповідними структурами держав-членів НАТО на засадах якості, визначених стандартом НАТО “Освіта та індивідуальна підготовка 075-007”, єдності підходів до оцінювання, акредитації та сертифікації.

Оптимізовано структури вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти та закладів фахової передвищої військової освіти з урахуванням впровадження багаторівневої системи професійної військової освіти.

З метою реалізації Політики передбачається виконання заходів, які визначаються відповідними концепціями, стратегіями, планами їх реалізації та іншими програмними документами щодо розвитку Збройних Сил України, інших складових сил оборони.

5. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

Ця Політика застосовується після прийняття Закону України “Про внесення змін до деяких законів України щодо військової освіти та науки” та затвердження Стратегії розвитку системи військової освіти.

Положення цієї Політики за необхідністю можуть коригуватися та доповнюватися в залежності від змін воєнно-політичної, оперативно-стратегічної та економічної ситуації, поточних та перспективних завдань Збройних Сил України, бюджетного забезпечення їх функціонування та результатів виконання запланованих заходів.

Директор Департаменту військової освіти і науки
Міністерства оборони України

Володимир МІРНЕНКО